

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 < 50 >
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPLIAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 24.

Ki a hibás?

Parlamentünk lángban áll. A legféltelebb szenedvények mindent megemésztő lángja csapkod magasra belőle. Az ország megdöbbenve nézi, mint fenyegetik megsemmisüléssel eme lángok alkotmányosságunk ezen legbecsesebb épületét, mely nemcsak egyenlő korú ezeréves állami létünkkel, de előbb létezett, mint Magyarország a mai alakjában. És az aggodás nyomában kél a kérdés: ki hát a hibás?

A szenedvények fellángolásának oka az, hogy a képviselőházban nem normálisak az állapotok. De ki tette azzá? Vajjon a kormány-e, mely a választásoknál eddig még soha nem látott cynizmussal, arcátlan lélekvasárlásokkal egy abnormis többséget hozott össze, irtó háborút folytatva az ellenzék legkitünőbb, országszerte tekintélyeknek elismert férfiai ellen, cél-tudatos cynizmussal oltván be ez által az ellenzék lelkébe a szenedvélyt, a gyűlöletet? Vagy talán az ellenzék-e, mely a választásoknál a hatalmi brutalitásokkal vérig sértve, legjobb, legjelesebb tagjaitól megfosztva, megtizedelve került vissza a parlamentbe, hogy ott teljesítse ellenőrző hivatását?

Posványból egészséges élet nem fejlődhetik, csak gombák, miazmák, az egészséges szervezet megöli. Az elmúlt legközelebbi képviselőválasztás pedig posvány volt, a cynizmusig menő erkölcselenségek undorító posványa. Ki tette azzá? Az ellenzék-e, mely ellen valóságos hajtóvadászat rendeztetvén, minden

egyéb segítség nélkül egyedül a szó, az eszme hatalmával mentette meg magának azt a kevés kerületet, a melyet képvisel? Vagy a kormány-e, mely nem átalotta hivatalos hatalmi visszaélésekkel, megvesztegetésekre szánt és elfecsérelt milliókkal, katonaság és csendőrség szuronyaival helyettesíteni az eszmét?

Mi volt hát a cél a választásoknál? Miért akarta a kormány teljesen kiirtani az ellenzékét? — Erre csak egy felelet lehet, minden egyéb csak ürügy, hazugság és az az egy: a kvóta felemelése.

Magyarország kormánya kötelező ígéretet tett osztrák kollegájának a kvóta felemelésére nézve. Hogy ezen ígéretét beválthassa, olyan óriási többségre volt szüksége, mely többség maradjon még akkor is, ha azon tagjai, kikből még nem halt ki teljesen a nemesebb érzés nemzetük jövője iránt, ezen kérdésben frontot találna csinálni kormányával szemben.

A kormányt a választásoknál eszme nem vezethette, mert hiszen neki ilyen nincsen; de volt célja, bár nem vallotta be, nem merte a nemzet előtt bevallani, és e cél volt: a kvóta felemelésének biztosítása minden esetre és ez által saját nyomoruságos tengődésének meghosszabbítása. — Tengődésnek mondtuk, mert nézetünk szerint az ember, az emberekből alakult társulatok életét életté, az eszme, a lélek, az ész vezérlő uralma teszi; a mi kormányunknak pedig nincsen sem vezéreszméje, sem esze, sem lelke. De célja, az már van. Kormányon — értsd: a húsuszfizek körül — megmaradni minden áron.

Minden áron; mert hogy az ehhez

szükséges többséget csak úgy lehet megteremteni, ha a választópolgárokat emberi méltóságukból kivetkőztetve, megvásárolható jószággá aljasítja és megvásárolja; hogy ezen lélekvasárlások folytán maholnap oda jutunk, hogy a politikai elvei mellett szilárdul megmaradó embert pénzért fogják mutogatni, mint valami unikumot; hogy ez által a kormány maga egyengeti a népnél az útját az erkölcsi elaljasodásnak, elzüllesnek, a mi egyértelmű az ezeréves haza biztos megsemmisülésével; hogy az ország terheit fokozni anyit tesz, mint tönkretenni: mit törődik azzal a bölcs kormány?

Mindenki úgy él, a hogy tud. A mi kormányunk is. Hogy élhessen, azért volt szüksége, mindent megszavazni kész többségre.

Az ellenzék önmegtagadó mérsékletet tanusított mindedig. A költségvetés fölötti általános vitánál kiöntötte szive keservét, elpanaszolta a választásoknál méltatlanul szenedvedett jogtalan sérelmeit, és azóta minden keserűség, minden szenedvényesség nélkül teljesítette ellenőrző hivatását — egészen a 16-ik §-ig. Itt azonban már megállott. És meg kellett állania. Oda kellett kiáltania vetőjét azon kormányra, mely új jogokat szerezni, a régiakat gyarapítani nem lévén képes, a jogfosztások terére lépett.

A 15-ik § lett a lapisoffensionis. De nagyon naiv lélek volna, a ki azt elhinné, hogy a harc, az elkeseredés ezen árva § körül folyik. Kormányunk itten olyan, mint a kancsal mészáros: a 16-ik §-ra néz, de a kvótára akar ütni. Ezért

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A legujabb patikaszer.

Irtá: KINGS ISTVÁN.

Komisz világ virradt az ihali vargára, nevezet szerint Angyal Fábiana. Hogy beütött a kánikula s az emberek mind mezitláb jártak, az még utóvégre csak hagyján, de hogy az egészségének utána vetette magát a nyavalya és ágybadöntötte, az tisztára elkeserítette Fábiana uram angyali szívét.

Nem tudta fölfogni, mivel érdemelte ki annyira az Istenharagját. Hiszen ha csak egy két liter bornak nem, különben hát a légynek sem vétett talán teljes életében. És most mégis hogyan megnyomorítja az az átkozott nyavalya! Majd a hátába veszi magát a fájás, majd meg a derekába száll a nyilállás, mintha két-három hentes öreg késekkel vagdalkoznák benne. S hiába issza a sok herbatheát. Izzad bele mint az üstbe szorult macska, hanem kutyát ér a hársfa virág minden pipitérral együtt.

Hozatott doktort is magának, az összevissza tapogatta s épen a legfájósabbik részén veszekedett legtöbbit. Irt neki orvosságot, hanem csak amolyan kölyök üvegre valót, miből előre kitetszett, hogy gutát fog használni. Borba vette be, úgy se mutatta ki az erejét. Szóval

hát Angyal Fábiana betegségének még doktor se tudott véteni.

Hátra volt még a legkülönb orvos, az Uristen. És Angyal Fábiana most ahhoz akart fordulni. Eszébe jutott, hogy valahol valami szép legendában nagyon furesát olvasott. Meg volt abban töviről-hegyire írva, hogy mikor az ördög egyszer megbetegedett, barát akart lenni. Kérte az Istent, tekintsen az ő jó szándékára, gyógyítsa meg, mert hát ő kenyéren és vizen való böjtöléssel akarja levezekelni minden vétét, minden gonoszságát. S az ördög magába szállása úgy látszik használt, annyi legalább bizonyos, hogy nem veszekedett bele a nyavalyájába, hiszen még manap is ezerszám szállítja az embereket a pokolba, oda pedig, akárki mit beszél, jó és egészséges váll kell.

Ha pedig az Uristen a legenda szerint az ördög kérését meghallgatta, miért ne hallgatná meg akkor Angyal Fábianaét? Nem járt ugyan vallami sokat templomba, hanem azért a sátoros ünnepeket mindig megtartotta s erősen hitte, hogy van Isten az égben. Most azért egyenesen ő hozzá folyamodott sok rendbeli szorongatásai közepette, kérte, nézzen le kegyes arczával az ő nyomoruságára, gyógyítsa meg akár mediczinával, akár a nélkül, ő mindenképen hálás lesz. Egyszer meg is fogadta, hogy ha megint munkába állhat, hát első dolgát is ott kezdi, hogy a sekrestyének ingyen ver egy talpat a csizmájára.

Hanem hát Angyal Fábiana hiába fogadkozott és imádkozott, az ő feje fölött, hiszen beborult az ég. Napról-napra komiszabbra változott a betegsége.

Mikor a kányák a beteg nyulat már jóformán megkörnyékezik, akkor aligha nem sokára már az utolsót fogja rugni. Angyal Fábiana házába is hasonlatosképp járnak kezdtek már a halál postái: egyik asszony a másiknak adta a kilincset. Az egyik végtére már a végrendeletet is emlegette, azt mondta, tegyen testamentumot, mert hát tetszik tudni, halandó az ember.

Fábiana uram szivesen vágott volna hozzá egy csizmarámát, csak hogy a kezét se bírta megemelni, hogy azonban dühösségét mégis valamivel megbizonyítsa, hát befordult a falnak. Azzal azonban távolról se rázta le magáról az akadékoskodókat. Annyit piszkáltak, amíg okoskodtak vele, míg végtére mérgesen mordult el magát:

— Küldjete hát el a kántorért!

Nem telt bele fél óra és Guba Márton, a kántor megérkezett. Elhelyezkedett a fehér abrosszal letakart asztalon a papirossal, tentával és tollal, azután fölcsepijtette vastag leneséjü ökuláját.

— Hadd hallom már — fordult a beteghez rekedt hangján — mit tegyek a végrendeletbe?

— Tegye bele kántor ur — felelt a csiz-

kellett az egyezkedési feltételek közé az ellenzékkel szemben felvenni a lemondást az összes kiegyezési javaslatok obstruálásáról. Ezért kellett békeapostolokként megszólaltatni Tisza Istvánt és Pulszky Ágostot, kik ahelyett, hogy oltottak volna, gyujtogattak, felgyujtották a még szunynyadó, féktelen szenvedélyességét.

Ki hát itt a hibás?

Vagy talán igaz volna, a miről napok óta sugnak-bugnak, hogy Tisza és Pulszky megbízatás nélkül szólaltak fel a generalis inicziatívájára és azon célból, hogy a megegyezést lehetetlenné téve, Bánffy meneszszék és előkészítsek az utat a kedves kis Herberthnek?!

Rövidesen megválnak.

. . . . f.

Az erdélyi római katolikus status

elnöke a status rendkívüli ülését jövő hó 10-re Kolozsvárra hívta össze. A status gyűlésen az autonómiai kérdései is napirendre kerülnek s ugyanezen alkalommal fog először elnökölni az erdélyi püspök gróf Majláth Gusztáv is, kit Kolozsvár közönsége nagy ovációval szándékozik fogadni.

A hárszabályok revíziója.

A miniszterelnökségben lázas tevékenységet szült a bizonytalan parlamenti helyzet. Erősen dolgozik a Jeszenszky-ügyosztály, a mely intézője lévén a választásoknak, a legjobban tudja, hogy a szabadelpárt tagjainak hol az érzékeny pontja s valami renitencia esetére mire miként gyakorolható a leghathatósabb presszió. Értesülésünk szerint Jeszenszky Sándor miniszteri tanácsost bizta meg báró Bánffy Dezső a hárszabályok revíziójával, de Jeszenszky hivatkozással arra, hogy nem volt tagja a törvényhozásnak: ezt a megtisztelő megbízást nem fogadta el. Erre a miniszterelnök Dárday Sándor miniszteri tanácsost rendelte be távirattal Barlangligetről, hol szabadságát töltötte. Dárday ma reggel érkezett meg s rögtön át is vette a miniszterelnök utasításait.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 24.

A helyzet.

Mindennap békés hangulatban gyűlnek egybe s elég egy szikra is, hogy a puskaporos béke fölrobbanjon.

Ma is Barta Ödön azt kérte, hogy miután 12 órakor a kérvényeket kell tárgyalni, az ő beszéde hétfőre maradjon. Hogy, hogy nem? a jobboldalról egy-egy ma! ma! kiálás hangzott és Berzeviczy Albert szavazásra akarta bocsátani a kérdést. Justh Gyula villámsebesen szökött az elnöki pódiumra.

— Hohó! Ne oly sebesen. Névszerinti szavazást kérek.

Nagy riadalom támadt a jobboldalon. Bánffy neki vörösödve szidta a meggondolatlan hivatkozást, aztán hadonázva intett Berzeviczynek:

— Az már más! — felelt Justh és újra zsebre vágta a lisztát.

Az elnök tehát kimondta, hogy áttérnek a kérvényekre, de előbb öt perc szünetet adott.

A folyosón Justh Gyula veszekedett a szünet alatt a kormánypártiakkal.

— Ne haragudj már öreg, békéj meg! — mondá a nagyszakállu Dániel Márton.

— Hogyne haragudnám az olyan miniszterelnökre. Eddig minden kormányelnök együtt tanácskozott az ellenzékkel, ez meg mindent a maga esze után tesz. Csak diktálni akar nálatok is, meg nálunk is. De ebből semmi se lesz. Legyen inkább harc!

— Hiszen mi is komolyan akarjuk a békét, ha tinálatok is látjuk az őszinteséget.

— Bánffy nem mutat semmi őszinteséget.

Nagy csoportosulás támadt a két képviselő körül s míg ezek itt verekedtek, a folyosó másik felében feltűnt Csáky Albin gr. alakja.

— No már most igazán béke lesz! — mondogatták a képviselők.

És minél inkább terjed a hit, hogy meg lesz a béke, annál hangosabban szól a hír, hogy Erdély miniszter megy.

A hétfői naptól sokat várnak a képviselők.

*

A képviselőház mai ülése délelőtt 1/2 1 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.
Jegyzők: Nyegre László, Molnár Antal, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Báró Bánffy Dezső, Perczel Dezső, Darányi Ignác.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Az indítvány és interpellációs könyvben semmi feljegyzés nincs.

Következik a napirend:

A miniszterelnök indítványának tárgyalása.

Gajáry Ödön: Hock János tegnapi beszédére szándékozik néhány észrevételt tenni. Új eszméi nem hozhat napfényre s előre is meg van győződve arról, hogy szavait félre fogják magyarázni. Kijelenti, hogy Hock Jánossal egyetért Deák Ferencznek abban a mondásában, hogy jobban szeressük a Hazát, mint gyűlöljük ellenfeleinket. Tegnapi beszédében Hock rászolgált arra, hogy beszédét őszintén vegyük. Azt mondta, hogy a nemzetipárt nem lehet az egy órai meghosszabbítás mellett, mert a szabadelpárt kesztyűt dobott a feléje nyújtott békejobbra. Kint a társadalomban barátok vagyunk, de itt a teremben ellenfelek és használunk egymás ellen olyan kifejezéseket, amelyek nem illenek a barátságához. Azt mondták önök, hogy mi az abszolutizmust is megszavaznánk. Hát hiszik ezt a képviselő urak?

Sima Ferencz: Mirőlünk nem!

Gajáry Ödön: Lássá a közbeszóló képviselő ur, én még önről sem hiszem. Azt mondta Hock János, hogy a mai helyzet kibonyolítása rendkívül nehéz. Tiszának és Pulszkyknak szemére vetette, hogy kétszínűen jártak el abban a dologban, de nem indokolta, hogy miért. Könnyelműség lett volna a pártjától, ha úgy belement volna a békébe, hogy csak ideig-óráig biztosította volna a nyugodt parlamenti tárgyalást. Többször láttuk már, hogy a nemzeti párt vezére közeledett a szabadelpártéhoz. Ott van a Janszky eset, amikor két részre osztották önök a nemzetet, osztrák pártra és magyar pártra. De a nemzeti párt akkor a demonstrációt nem ítélte el. Azután jött az elkeresztelési rendelet, amelynél Apponyi olyan beszédet tartott, amely nélkül — koncedálja ezt aligha került volna napirendre az egyházpolitikai reform. És mi következett akkor? Mi voltunk azok, akik áthidalhatlan úrt támasztottunk a szabadelvű párt és Apponyi között?

Nekünk — ugymond — nincs okunk szégyenlenni azt, hogy a függetlenségi párt az egyházpolitikánál támogatott bennünket. Pedig akkor is vádoltak bennünket, hogy a függetlenségi párttal paktálunk.

Justh Gyula: Most megfordítva van a dolog, minket vádolnak önök!

Gajáry Ödön: Az a nagy láz, amely önökben él, egyenesen Tisza István személye

madia komolyan — tegye bele a gyermekeimet.

— A gyerekeit? pattant föl amaz szinte bosszusan.

— Igenis a 9 gyermekemet — magyarázta ki magát Angyal Fábián higgadtan. Mit tehetne bele különben? Irja no, szépen, aranyom, ezüstöm nincsen, teljes élelemben soh sem törekedtem olyan vagyónra, mit a rozsdá, vagy moly megemészti. Ha annak daczára akad egy pár garasom, hát borra váltottam nyomban. A mim mégis van, az legyen a feleségem az utolsó kaptafáig, hanem a gyerekeim . . .

— No a gyerekei? — kapott szavába a kántor.

— No igen, azokat másoknak testálom.

— Teszem példának okáért?

— A legidősebbik, a Fábián, az hadd legyen csak ő felségé; tavasszal fogadta kenyerére, hadd viselje is gondját három esztendeig. Tessék irni kántor uram, most jön a többi.

Az úrnok hegyezte a fülét.

— A Juczi is nagy leány lesz innen onnan. Ha férjhez megy, Polják Jánosné adhat neki legjobb hozományt, a Juczi legyen hát csak Polyák Jánosné.

— Irja kántor uram, ugy a hogy mondtam. A Liszka . . . igen, a Liskát Hajgotó Péternének szántam. Becsületes ügye ettel legyen rája, azt kívánom halálos ágyamon.

A szobában először mozgás, majd meg tisztességes morgás támadt az egybegyűlt asszonyok között. A mozgás majd zsvájja nőtte ki magát, Csak a Hajgotó Péternének a hangját lehetett tisztán hallani.

— Öregapám sem hallott ilyen testálásról. Savanyítsa be azt a kölyköt, de ne akassza a nyakamba. Megyek, futok, különben megesz mindjárt a méreg.

El is származott a helyszínről azonnal.

Angyal Fábián pedig hangosabbra váltotta szavát s folytatta a végrendekezést:

— Irja, kántor ur, Tamás még iskolába jár, az jó lesz Magyar Pali feleségének. Van neki, miből fizesse az iskolapénzt.

Tovább nem tudta folytatni. Magyar Pálné jelen lévén, dühös kifakadásokra nyitotta az effétáját. A legszebb kívánsága az volt, vigye el az ördög a csizmadiáját, Tamás fiával egytombban.

O is kirozott az ajtón. A többi meg, nehogy a haldokló Angyal Fábián színtén nyakába akasszon valamelyes kölönczöt, ugyancsak ke-reste, merre csinálta Tóth Ábris ácsmester az ajtót.

A beteg megvárta, mire vége lett a zenebonának s mikor azután a legeslegutolsó fehérnép is kipusztult a szobából, folytatta és bevégezte testamentumát. Minden gyerekét elhelyezte.

— No most csak az aláírás, meg a bélyeg hibázik — sóhajtott föl a végén a mester.

— Aztán mekkora bélyeg kellene rá?

— Hát legalább is forintos.

— Tyüh! a fránya terringettét, hol vesztünk annyi pénzt? Hallod-e asszony, van-e még valahol egy forintod? — kérdezte Angyal Ábris sóvár szemekkel.

Az asszony kinyitotta a ládát, forgatott benne s nagy vártatva kerített elő valamit belőle.

— Épen egy volt még — mondta szomoruan — hanem ez a legeslegutolsó.

— Akkor jól van! — kiáltott fel Angyal Fábián lelkesedéssel — kántor uram, tegye azt a forintot a végrendelet mellé, de bélyegre csak akkor váltsuk, majd ha meghaláloztam. Ugy ni, abban a szekrényben igen jó helye lesz. Senki se forgat benne.

A mester elment s elhíresztelte a faluban, hogy kinek jutott gyerek, kinek fiu, kinek lány. A csizmadia békén nyugodhatott már odahaza, senki csak a háza tájékára se szagolt. Az ő végrendekezésével kifüstölte a halál minden postáját a házából,

Hanem az a testamentom a vargának is fölzarvarta a lelki nyugalmát, ki mindig azzal foglalkozott, legeslegtöbbször azonban mégis a forint jutott eszébe. Elgondolta, mekkora kár lenne ha azt csakugyan bélyegre kellene

ellen csucsosodik ki. Mikor a szocialista mozgalmak az alföldön előkerültek, küldték hozzá a jelentéseket, hogy a mozgalomnak az az oka, hogy a nagy latinfundumok birtokosai nagyon kihasználják a munkásokat. Károlyi Sándor grófnak akkor nem volt semmi szava a latinfundumok birtokosai ellen. Visszatér azután Hock beszédére. Azt mondom — ugymond — önöknek, nézzenek körül, obstrukció ez vagy nem? Akár minek hívjuk is daczára a magas színvonalnak — ezt készséggel elismeri — hiszen Sima, Polónyi és Kálmán remekeiket produkálták e beszédeknek, mégis csak obstrukció ez. Az őszinteség hiányzik a mi küzdelmünkben. (Felkiáltások balról! Ez igaz) Az ellenzék eljárása mégis csak a többség akaratának megakadályozása.

Kubik Béla: korlátozása!

Elnök: Kérem Kubik képviselő urat, ne szóljon minduntalan közbe.

Gajáry Ödön: Hogy higyjünk mi az önök őszinteségében, mikor ma békét akarnak, hogy az őszint ujjra kezdjük a harcot.

Justh Gyula: Ez legalább őszinte.

Gajáry Ödön: Önök már megmutatták, hogy a jelen parlamenti szabályokkal megakadályozhatják a többség működését. Tudjuk azt is jól, hogy a 16-ik szakaszban nincs sérelem a sajtószabadságra. Vannak lapok, amelyek a manábecsületet nagyon közelről érintik azért, hogy figyelmet keltsenek. Érzik önök, hogy nem helyeslik ebben a tekintetben a mai eljárást. (Felkiáltások balról. Nem érezzük.) A béke kulcsa nem a szabadelvűpárt hanem az önök kezében van. Ha önök ezt jól használják fel, meglesz a béke, ellenkező esetben a párt kénytelen lesz lerombolni azokat az akadályokat, amelyek szándékai megvalósítása előtt állanak. (Helyeslés jobbról.)

Tisza István: Személyes kérdésben szól: tudós Gajáry Ödön azt mondta, hogy amikor Tisza István eljátszotta volna politikai szereplésének jogosultságát, Károlyi Sándor igent intett. Kéri a grófot, hogy világosítsa őt fel intése természetéről.

Gróf Károlyi Sándor: Kijelenti, hogy Tisza kérdésben van; de ez a dolog különben is nem tartozik ide.

Tisza István: Bocsánatot kérek, de az, hogy én elvesztettem-e politikai reputációm, vagy nem, az idetartozik. (Zaj a baloldalon.)

Hoch János: A Házsabályok jogot adnak neki félremagyarozott szavai helyreigazítására. Mivel hangosabban kíván szólni, kéri erre nézve a Ház engedélyét. (Felkiáltások jobbról: Nem lehet.)

Elnök: Megengedi a Ház? (Meg?) Tessék folytatni.

Hoch János: Apponyi személye olyan, hogy nem engedí egy pillanatig sem homályban ma-

parazolni. Három litert is adna a koresmáros annak a pengőnek a fejében. Csak az a baj, hogy nem ő ihatja meg.

Többszor próbált fölkapaszkodni fekhelyéről, de nem igen sikerült neki. Végre azonban akár csak titkos erő működött volna benne, föltápáskodott s magára öltötte ruháit. A dolmány kissé letyögős ugyan a testén, a csizma több ránczot vetett, a lábán hanem seba, a fő az volt, hogy tudott menni.

Kihalászta a végrendeletet a szekrényből és megindult vele egyenesen a koresmába. Elkezdett inni.

Betoppant véletlenül a kántor is. Csak ámult bámult, mikor a haldokló csizmadiát olyan kicserepelt ép bőrben találta. Odaszólt neki:

— Látom, kár volt a testamentomon annyit vesződni.

— Dehogy volt kár, jaj dehogy — felelt mosolyogva Angyal Fábián — a sir szélén allottam már s szent hogy elpatkolok, ha az a végrendelet nincsen. Régen nem ittam bort, az volt talán egy maga a nyavalyám, hanem hát most megint van pénz, jöjjön kedves mester ur, maga is megszolgált valamit, gyerünk igyuk meg a bélyegárát közös akarattal. Ember, patikaszer meg nem könyörült rajtam, az a bélyeg, érzem, az vissza adja az egészségemet.

radni. Igenis Apponyi volt az, aki az egyházpolitika reformokat behozta, de addig nem lehetett, hogy a felekezeti különiséget is belevigye a törvénybe. Maga Szilágyi is ellmerte, hogy Apponyi álláspontja szabadelvűségi szempontból nem támadható meg, csupán célszerűségi szempontból. Igaza van abban Gajárynak, hogy nem Apponyi személye ellen volt nekik kifogásuk, hanem az elvek mellett kell megállani. Apponyi az elvek zászlaját emelte magasra, de önök azt a zászlót kicsavarták a kezéből. Bokros Elekben nem az embert támadták ők, hanem azt a politikust, akit önök megisztelték azzal, hogy az elnöki székre ültettek. És ime ott van Klebersberg Zdenko, aki ezeket a sebeket feltárta s az is áldozata lett ennek az ügynek, mert becsukták önök, pedig igazsága volt. Nem tartja igazságosnak, hogy amikor Bokrost védelmezi, gróf Károlyi Sándort támadja. Hogy gróf Károlyi Sándor mint szerződik a cselédével, az a Ház elé nem tartozik, de igenis tartozik az, hogy mennyit köszönhet neki a magyar közgazdaság. Végül még egyet. Szomorú lenne, ha Magyarországon a sajtó oda sülyedne, hogy botrányhajhászásban kellene keresni létfeltételét. A sajtó csak igazságban rettenetes, a hazugságával nem ártott soha. (Éljenezés a baloldalon.)

Bartha Ödön: Kéri a Házat, hogy miután 12 órakor a kérvényeket tárgyalják s az idő előrehaladt, beszédét hétfőn mondhasse el.

Elnök: Beleegyeznek a Ház? (Felkiáltások jobbról: Ma, ma!)

Justh Gyula: Akkor névszerint szavazunk. (Bánffy int a pártnak, hogy hétfőre kell a beszédet halasztani.)

Elnök: Tehát a tárgyalást hétfőre halasztja a Ház. Az ülést öt percze felfüggeszti. Szünet után:

Következik a kérvények 45-ik sorjegyzékének tárgyalása.

Az állami tisztviselők országos szövetségének kérvényénél felszólal

Sima Ferencz határozati javaslatot nyújt be, hogy a miniszterelnök utasítsa az iránt, hogy erről a tárgyról a Háznak jelentést tegyen.

Bánffy Dezső miniszterelnök: Azt hiszi, hogy jelentés tételnek szüksége nem forog fenn s kéri az előadó javaslatának elfogadását.

Sima Ferencz visszavonja javaslatát. Szabolcs megye kérvényénél a cseléd törvény módosítása iránt felszólal

Sima Ferencz: Sürgeti a cseléd törvény módosítását.

Buzáth Ferencz: Szintén fontosnak tartja a módosítást.

Perczel Dezső belügyminiszter kijelenti, hogy a cseléd törvény átdolgozás alatt áll.

Buzáth Ferencz félreértett szavai magyarázása címén szólal fel.

A kérvény kiadatik a belügyminiszternek. **Száldy Antal** és társai szegedi háztulajdonosok kérvényénél a házadó kedvezményi törvény interpretálása iránt felszólal:

Polczner Jenő: Ezek a polgárok, a kiknek kérvénye itt van, nem az ő választói, más kerületbe tartoznak, mégis felszólal az érdekükben. Csak az igazság vezérli, mert a kérvényezőknél igazság van! A Házról várják, hogy igazságot a pénzügyi közegek tulkapásai ellen megvédelmezze. A miniszter tavaly azt mondta, hogy nem adhat ajándékokat a szegedi lakosoknak. Hát ez rávall a Bánffy kabinet észjárására, amely ajándékot nem fogad el Ausztriától, de milliókra menő ajándékot ad neki. A szegedi lakosok nem kértek egyebet, mint a mi a törvényben van. Kéri a Házat, hogy pártolja a kérvényezőket s pártolólá adja ki a miniszternek.

Sima Ferencz: határozati javaslatot nyújt be, hogy a pénzügyminiszter jelentést tegyen az ügyről a Háznak.

Lukács László: Többször jelét adta Szeged város iránt való érdeklődésének és a jövőben is érdeklődni fog Szeged iránt. A Háznak való jelentés tétel nem látja szükségesnek, mert ez precedenst alkotna.

Sima Ferencz felszólalása után A Ház a kérvényt kiadja a pénzügyminiszternek és Sima indítványát elveti.

Az ülés délután 1 órakor végződik.

Biharvármegye összeköttetése Torda-aranyos vármegyével.

— Nagyváradról-Abrudbányára egy fél nap alatt. —

Ismeretes dolog, hogy Biharvármegyének délkeleti része, Belényes Vaskóh, Rézbánya stb. vidéke menyre el volt zárva a világtól a belényesi vasut kiépítése előtt s hogy még most is a bihari havasok közt és annak közelében fekvő községek meglehetősen nagy része nem részesül az élénk forgalmu jó utak élvezetében, úgy hogy ezen a vidéken az újságokat leveleket csak 3—4 nap alatt kapják meg még Nagyváradról is. Biharvármegye délkeleti része még a szomszéd megyékkel sincs országutal összekötve, úgy hogy például, ha valaki Vaskórról az innen 50—60 km. távolságra fekvő Abrudbányára akar menni, hamarabb ér céljához ha előbb bejön Vaskórról Nagyváradra s innen Kolozsváron át megy el oda.

Hogy ez a hosszú közlekedés a kellő ut hiánya miatt, milyen káros, azt már régóta érzik, úgy Biharvármegye, mint a délen környező szomszédos vármegyék s ez vezette Torda-aranyos vármegye alispánját arra, hogy tudassa Biharvármegyével, miszerint e bajon segitendő, a tordaiak egy összekötő utat építenek Bihar és Torda-aranyos megye közt s Biharvármegyétől mindössze annyit kérnek, hogy a megye határához már alig pár km. távolságra fekvő Körözsébánya községet mi kössük össze a határig az onnan általuk építeni szándékolt uttal.

Az átirat rövid kivonata a következő:

Torda-aranyos vármegye tegnap arról értesítette Szunyogh Péter alispánt, hogy szándékában van Torda-aranyos vármegyének nyugati havasi részét t. i. a topánfalvi járást Biharvármegye délkeleti részével egy ut által összeköttetésbe hozni, hogy ezen járás mintegy 30.000 főnyi lakosságának Rézbánya, Vaskóh és Belényessel az összeköttetést megkönnyítse, a mennyiben Torda városa, a hol piac van, innen mintegy 80—120 km. távolnyira fekszik, míg Rézbánya alig 8—10 kilométerre. Az ut a topánfalvi járás Skerisora nevű községéből indulna ki s a nagyvárad i. sz. püspökség erdején át haladna Rézbányáig. Torda megye azonban azt kéri, hogy viszont Biharvármegye az ut azon részét, mely Körözsébányától vezet, Torda-aranyos vármegye határáig maga építse ki, mi tekintve, hogy e vidéken kő és faanyag igen bőven van, alig kerülne készpénz kiadásba Dr. Betegh Miklós, Torda-aranyos megye alispánja, a tervezett utat személyesen járta be a napokban egy mérnök társaságában, ki oda nyilatkozott, hogy az ut kiépítése igen kevésbe kerülne, de ez is bőven megtérülne más alakban a várható nagy forgalom által.

Tekintve azt, hogy az ut kiépítése által oly helyzetbe jutnánk, hogy a Torda-aranyos megyének északnyugati részén lakó nép élelmi szerének szükségletét Biharvármegyében szereznék be továbbá e nép egyéb nálunk hiányzó termékeit a mi megyéinkben olcsón adná el, csak helyeselhetjük az új ut kiépítésének eszméjét, melynek az a másik jó oldala is meg lenne, hogy Erdélyt, mely eddig csak tulajdonképp a kolozsvári vasutvonalal és országutal van Nagyváradal összeköttetésbe hozza, egy másik utunk is lesz, melyen elég gyorsan eljuthatunk Erdély délnyugati részébe s nem kellene oly óriási kerületeket tenni, mint most is például az egeresi földcsuszamlás miatt, midőn csaknem másfél nap alatt ér el az ember Nagyváradtól pl. Abrudbányára vagy Verespatakra, holott az ut kiépítése esetén Vaskóh át ugyanez az ut legfeljebb 12 óráig tartana.

Semmi kétség benne, hogy a megye jól fontolóra fogja venni Torda megye átíratát s készséggel hozzá fog járulni az ut kiépítéséhez, mert ebből első sorban Biharmegyének lesz a legtöbb haszna.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Julius 28. A debreczen-nagyvárad villamos vasút pótközigazgatási bsjárása.

Julius 29. A nagyvárad városi árva-ház választmányának ülése d. e. 10 órakor.

Augusztus 1. Kaszinó hál Vaskóhn.

Augusztus 2. Biharmegye közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.

Augusztus 5. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. n. 3 órakor.

Augusztus 14. A belényesi tűzoltó egylet nyári táncvigalma.

Szeptember 25-29. Lóversenyek Nagyváradon.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. n. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. i. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Meghívó az autonómia kongresszusra** küldendő képviselő választási ügyben, a központi bizottság a felszólamlások tárgyalását f. év. jul. 26-án és a beérkezett szavazatoknak összeszámítását f. év. aug. 30-án d. e. 9 órakor a kath. kör elnöki helyiségében nyilvánosan végzi. Miről a központi bizottság tagjai értesítetvén, a kitűzött határnapokra tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad olasz 1897. jul. 23-án Denes János elnök.

* **Az új nagyvárad kir. ügyész.** Dr. Perjessy Mihály az új nagyvárad kir. ügyész pár nap múlva foglalja el állását nagyváradon. Fehértemplomból írja nekünk levelezőnk, hogy Perjessy az ottani társadalmi életben vezérszerepet vívó egyéniség. Elnöke »Magyar társas kör című kaszinónak mint ilyen úgy a tagok torborzása, mint a felolvasások, ünnepek össze jövételek rendezése körül nagy buzgalmat s tevékenységet fejtett ki. Az új ügyész igaz magyar s Fehértemplom, melynek lakossága tulnyomóan szerb és német, tavaly fényes hazafias ünnepélyt rendezett a millenium alkalmából a Rezső-ligetben, mikor az egész várost fellebegtették, még a plakátokat is nemzeti színű papírra nyomtatták. A fehértemplomi német férfi dal-egylet dühében megtagadta az ünnepélyen való közreműködést, mire Perjessy kivitte hogy a verseczi dalegyiet jött át Fehértemplomra az ünnepélyre. Perjessy nagy színházkedvelő is s mikor színészek jöttek Fehértemplomra, rendszeren ő gyűjtötte össze a bérletre az előfizetőket. Perjessy mint jogász kiváló helyet foglal el. Tiszteletére nagy bucsuvacsorát fognak rendezni eltávozására előtt.

* **Anna napja.** Holnap Hétfőn lesz Szent Anna napja. A nagyvárad Orsolya zárda templomában ünnepélyes istentisztelet lesz délelőtt 10 órakor, mivel a templom főoltára Szent Anna tiszteletére van szentelve. Az ünnepélyes szent misét Radnai Farkas kanonok, a szent beszédet pedig Pálffy Béla segédlelkész fogja tartani. Az ünnepély egyik szép mozzanata lesz hogy ez alkalommal több leány ünnepélyesen beöltözik a rend tagok közzé.

* **Ülés a városban.** Csütörtökön, július hó 29-én délután két fontos ügyben fog tárgyalni a szépművészeti és közlekedési, továbbá a világitási, vízvezetési és csatornázási szakbizottság. Délután 4 órakor a villamos vasút ügyét tárgyalják, 5 órakor pedig a helyszínen megállapítják, hogy miként lehet a legkevesebb költséggel megfelelően helyreállítani a közkórháztól a vasútállomásig vezető utat megrongált gránitkő burkolatát.

* **A 48-as párt értekezlete.** A nagyvárad 48-as párt elnöksége ma, vasárnap délelőtt 11 órára értekezletet hívott össze a 48-as Népkör helyiségébe, a melyre a párt tagok minél számosabb megjelenését kéri. Az értekezlet egyet-

len tárgya hogy a párt üdvözölje az országgyűlési 48-as pártot azért a hazafias, nefeiz küzdelemért a melyet már jóidő óta oly dicséretes kitartással viv a kormány párt nagy tömegével szemben, a kormány által erőszakolt 16. §. és a czukorpremium ellen.

* **Kérelem.** Tisztelettel kéretnek mindazok; kiknél — a folyó július hó előtt ki vett — s a »Biharmegyei nemzeti kaszinó könyvtára« tartozó könyvek vannak, hogy azokat a jövő héti folyamán mulhatatlanul beszolgáltassák sziveskedjenek. Nagyvárad, 1897. július hó 24. Könyvtárnok.

* **Autonómiai választás Bikácson.** A napokban ment végbe az autonómiai képviselő választás Bikácson a róm. kath. iskola tantermében. A plébánia területén összeirt 183 választóból 50 választó jelenvén meg a szavazás megejtése után kitünt, hogy mind az 50 szavazatot gróf Bathányi József élesdi nagybirtokos kapta.

* **Ösztöndíj szobrászoknak.** A hivatalos »Budapesti Közlöny« tegnapi száma a következő ösztöndíj pályázatot közli:

Az Ő császári és apostoli királyi Felsege 1857. évi május hó 18-án kelt legfelső elhatározásával magyarországi ifjaknak a bécsi es. kir. képzőművészeti akadémián való képzése czéljából alepített s egymásután következő három évre évi 420 frttal javadalmazott ösztöndíjas helyek körül az 1897-98-diki iskolai évtől kezdve egy szobrászati helyre ezennel pályázat hirdettetik.

A folyamodók kérvényében okmányokkal igazolandó:

a) a folyamodó életkora;

b) kifogástalan erkölése;

c) az algymnasium vagy alreális iskola sikeres bevégezése, avagy ennek hiányában az ott tanított ismereteknek más uton történt elsajátítása;

d) a folyamodó művész. halladottsága, mire nézve mutatványművek (esetleg fényképfelvétel alakjában is) melléklendők.

Az ilyenképen felszerelt folyamodványok 1897. évi augusztus hó 31-ig, a pályázó sajátkezü név-aláírásával ellátva, lepecsételtlen, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium czimezve, s annak Hold-utca 8. szám alatti épületében nyújtandók be.

Elkésve érkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1897. évi július hó 12-én. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.

* **Emléktábla Deák Ferenc szülőházán.** Zalamegye törvényhatósági bizottsága ez év május 3-án tartott közgyűlésen elhatározta, hogy Deák Ferenc szülőházát emléktáblával fogják megjelölni. Az ünnepélyt rendező bizottság a határnapot folyó évi augusztus hó 8-ára tűzte ki. A bizottság augusztus hó 8-án délelőtt fél 9 órakor indul Zala-Egerszegről Bakra külön vonaton, onnan kocsin Sajtörre. Sajtörön délelőtt 11 órakor istentisztelet a plébániatemplomban, melynek végeztével az ünneplő közönség Deák Ferenc szülőházához vonul, hol megtartják az emlékbeszédet. Az emlékbeszéd befejezése után visszautaznak külön vonaton Zala-Egerszegré a Baros-ligeti vendéglőben tartandó társasbédre. A törvényhatósági bizottság ta jait megkeresik, hogy az ünnepély fényének és méltóságának emelése tekintetéből mentül számosabban megjelenjenek sziveskedjenek. Ezen ünnepélyre a nagyvárad kir. jogakadémiára is kapott meghívót, mely Magyar Géza tanárral fogja magát képviseltetni, ki jelenleg Párisban tartózkodik.

* **A honvéd-husár laktanya tervéi.** A Gyuláról Nagyváradra áthelyezendő honvéd-husárok elhelyezésének kérdése nagy gondot okoz a polgármesternek s a városi tanácsnak. A honvédelmi miniszter kiküldöttei egy hét óta Nagyváradon tartózkodnak, hogy a várossal együttesen megoldják a nehéz kérdést. Mint már említettük, a város megkereste Biharvármegyét, hogy a Ferenc József laktanya építésekor hozzájárulásként a megye által felajánlott régi husár-laktanyát adja át a városnak. Ezt szánták ugyanis, kellő átalakítás után, a honvéd-husárok laktanyául. Azonban a régi laktanya

olyan állapotban van, hogy majdnem az egészet újra kell építeni. Mindössze egy tiszt épület és az állam tulajdonában levő fedett lovagló iskola használható. Ilyen körülmények között felmerült az a terv, hogy a honvéd-husárok részére egészen új laktanyát építsen a város, a most épülő tűzér-laktanya mellett. A kiküldöttek kidolgozták a tervet az új laktanyára, de ezekből a szükséges épületek a régi laktanya helyén is kiépíthetők. Egy teljesen új laktanya közel 300 ezer forintba kerülne, míg a régi laktanya kiépítése, a használható épületek és a lovagló iskola meghagyásával 200 ezer frtból kitelne. A város jelenlegi pénzügyi helyzete mindenestre egy kis gondolkodásra ad okot, hogy bele menjen-e a város az új laktanya építésébe. A városi mérnöki hivatalnál sürgősen dolgoznak a tervek rajzolásán és másolásán, mivel azokat a kiküldöttek be akarják a miniszternek mutatni.

* **A nagyvárad halásztársulat.** Az országos halászati felügyelő — mint azt annak idején megirtuk volt — a halászat okszerű gyakorlása végett a Sebes-Körözsnék a Fehér-Körözsszel való egyesülésétől Nagyvárad város keleti határáig terjedő szakaszára a halászati jogtulajdonosoknak halászati társulattá való egyesülését javasolta. A javaslat szerint az alakítandó társulatba Nagyvárad város területe is bevonandó lesz. Nagyvárad város polgármestere azonban nem volt hajlandó elfogadni azt, hogy az új társulatban Biharmegye alispánja képviselje Nagyvárad városát. Erre az ügy a földművelési miniszterhez került, ki most arról értesíti a megyét, hogy a polgármester illetékességi kifogását elveti s helyt ad az alispán illetékességének.

* **Helyszíni szemle.** A Sátor Miksa és Mór féle gyárnak a mezőtelegdi vasuti állomással direkte vasuti vágánnyal való összeköttetése tárgyában holnap lesz a helyszíni szemle. A megyét Szunyogh Péter alispán és Kesztelyi Zoltán aljegyző fogják képviselni.

* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk egy becsületes férfi elhunytáról. Novák György volt tanító tegnap hosszas betegség után meghalt. Az elhunyt jeles képzettségű tanító volt, de betegsége miatt a tanítói pályát elhagyta s utóbb a városnál volt alkalmazva. A család által kiadott gyászjelentés a következő: A legméljebb fájdalom lesújtó érzetével tudatjuk, forrón szeretett jó férj, drága édes atya, fiu, testvér, sógor és rokonnak néhai Novák György okl. főleemi tanítónak folyó hó 23-án, életének 52-ik, boldog házasságának 24-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. Felejthetetlen drága halottunk porrészei július hó 25-én délután fél 6 órakor, Borz-utca 1. számu házunktól, a róm. kath. szertartás szerint fognak a várad-olaszi sirkertben örök nyugalomra tételni. A megboldogult lelkiüdvéért pedig az engesztelő szent-mise áldozat f. hó 26-án, d. e. 10 órakor fog a várad-olaszi-róm. kath. plébániai templomban az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonait, barátait, kartársait s ösmerőseit bánatos szívvél meghívjuk. Nagyvárad, 1897. július 24. Áldás és béke lengjen drága porai felett! Bánatos özvegye Novák Györgyné, szül. Langa Francziska; szerető gyermekei, György és Margit; mint édes anyja öz. Novák Alajosné, szül. Buchalter Juliánna; mint testvére öz. Fűvesy Gyuláné, szül. Novák Karolin; mint sógornő, Langa Jozefa.

* **Betöltendő állások a városnál.** Nagyvárad városánál, különösen egyes ügyosztályoknál a jelenlegi személyzet nem győzi a legnagyobb erőfeszítéssel sem elvégezni az összetörölődő munkát. Így az egyetlen aljegyző nyaka közzé annyi dolog szakad, hogy két embernek is sok volna; az adóhivatalnál képtelenek rendes kerékvágásba jönni a kevés személyzettel. Ezt már korábban belátta a törvényhatóság s

már az új szervezeti szabályrendeletben 1 másodjegyző, 3 fogalmazó, 8 számtiszt, több becsüs és végrehajtó állást szervezett. A tanács, mint értesülünk, legközelebb előterjesztést tesz, a rendszeresített új állások egy részének betöltése iránt a közgyűléshez. Első sorban a legszükségesebb aljegyzői, 3 fogalmazói és négy számtiszt állást akarják betölteni.

* **Eltűnt vasúti jegyek.** Tegnap sok megettérti jegytől szabadult meg a közúti vasutársaság. A fürdő vonat kocsijai ugyan majdnem üresen gördültek ki a Püspök és Félix-fürdőbe; de nem is az utazók sokasága okozta a vasúti jegyek nagy fogyatékát, hanem valami enyveskező jómádár tüntette el azokat a közúti vasut nagypiaci pénztárból. Tegnap 67 darab a fürdőbe szóló II. osztályú menetérti jegyet loptak el. Jó lesz a közönségnek tartózkodni az olcsó jegyeket kínálótól. Mert aligha volt más czélja a tolvajnak, mint az, hogy »leszállított áron« a könnyen hívőknek kéz alatt eladja a jegyeket.

* **Visszavont miniszteri rendelet.** A kereskedelemügyi miniszter egy rendeletet adott ki, a melyben eltűnt, hogy egyes mértékhiitelesítők a monarchia másik államába, nevezetesen Bécsbe menjenek sulyokat és mérlegeket hitelesíteni. Ennek meg lett az a jó hatása, hogy a bécsi érdekelt gyárosok kénytelenek voltak Budapesten fiók raktárakat állítani fel s ez után adót stb. fizettek. A mostani kereskedelemügyi miniszter megváltoztatta az 1893. évi rendeletet. Azt hisszük sem az állampénztár, sem a magyar ipar és kereskedelem nem nyer, csak veszíthet az újabb rendelettel.

* **Rálőtt az apósára.** Derecskén történt a következő eset. Kovács Gábor Pető István mostoha leányát, a takaros Kovács Marit vette el feleségül, de házasságukat örökös viszály zavarta meg. — A fiatal asszony ott is hagyta férjét és szüleihez ment. Kovácsnak azonban sehogysem volt inyére az egyedüllét és elment Pető Istvánéhoz. Elkeseredett hangulatban volt és daczára annak, hogy — amint mondotta — békés szándékkal jött oda, mégis csakhamar szóváltásba elegyedett apósával és dühében kirántva forgó pisztolyát, rálőtt, szerencsére azonban nem talált. Az indulatos ember azután elmenekült és folyton bujkált, míg a csendőrség B.-Ujfalu közelében elfogta és le tartóztatta.

* **Az árapasztó csatorna építése.** Egy állítólagos vállalkozótól levelet kaptunk, a melyben kifogásolja, hogy a honvéd iskola építése folytán a készitendő árapasztó csatorna terveit és költségvetését, bármily sürgős is az építkezés, legalább pár napig közszemlére nem tette ki a város, hogy az érdekelt vállalkozók megtekinthessék s e vállalat elnyeréseért jelentkezzenek. Mint a levélből látszik, az illető különben ösmori a tervet és költségvetést, mert kifogásolja is ez utóbbinak egyik tételét. Értelmetlennek találja ugyanis, hogy a 6700 frt költségvetésben »felügyelet« czimen (a hivatali személyzetén kívül) 150 frt van felvéve. Kinek jár ez a felügyeleti díj; hisz a városi mérnöki hivatal személyzete hivatalból köteles telyesíteni a felügyelet. Az egész árapasztó csatorna a város területén készül s így semmi napidíj városi alkalmazottnak nem jár. — Az észrevételt közöltük minden kommentár nélkül. Nem tudjuk mire van szánva a 150 frt. de mindenestre hisszük hogy a városi pénztárból most nem megy ki egy krajczár sem jogtalanul. Az utóbbi idők eseményei ezen hitünket megerősítik.

* **A mesterinasok rajzleczkéje.** A katolikus mesterinasokat védő egyesület fölíratot intézett a vallás és közoktatásügyi miniszterhez kérve, hogy a mesterinas iskolában a vasárnap délelőtti rajztanítást, a mely eddig 8-tól

12-ig tartott, szállitassa három óranyi időre. Főleg azért szükséges ez — ugymond a kérvény — hogy az inas gyermekek az istentiszleletre elmelessenek. Kéri egyszersmind az Egyesület, hogy az inasiskolában a vallás tanítás kötelező legyen s ennek az óráját szabják meg, hogy összeköthessék a délelőtti istentiszlelettel.

* **Az agyonlőtt katona.** A harcászati czéllövészetben Csehi és Kardó között tegnapelőtt véletlenül agyonlőtt Papp József századkürtös ügyében a legszigorubbán megindított vizsgálat azt derítette ki, hogy a nagy szerencsétlenség merőben a véletlen következménye és senkit sem terhel mulasztás. Papp József már a harmadik évet szolgálta s most szeptemberben hazament volna a rég várt szabadságra, családot alapítani. Ő és szülei és hozzátartozói már számlálták a napokat, mikor hosszú három év után leteszi a mundart. Testvérei és atyja tegnap sirva vették meg egyik helybeli dohánytözsében mindhárom helybeli lapot, amelyekben részletesen le volt írva a borzasztó szerencsétlenség. A holttestet tegnap délután bonczolták fel a helyőrségi kórházban s elhelyezték a szülők által vásárolt koporsóba, melyre az ezred koszorút helyez. A szegény ifju temetése ma, vasárnap délután 3 órakor lesz, katonai pompával a kórháznál; a vasútállomásig kísérik ki a zene és egy század, azután a szomszédos Püspökibe viszik a koporsót, ahol örök nyugalomra helyezik az anyaföldbe.

TANÜGY.

Állami tanítók mozgalma. Az állami tanítók szövetségének tisztikara Bánffy-Hunyadon 28-án gyűlést tart, melyen különösen arról takácskoznak, hogy a tarthatatlan helyzetük megváltoztatását miképpen szorgalmazzák. Azal már tisztában vannak, hogy a 400 frtból megélni nem lehet s hogy elcsigázott és nélkülözésben megtört emberektől lelkesedést kivánni meggondolatlanság. Elvégre a kormányigeregetektől jól lakni nem lehet s a gyomor a maga jogait kiméletlenül követeli. Bizony jól tenné a miniszterelnök és egész miniszteriuma, ha ennek az elkeseredett tábornak egyszer igazi atyai gondossággal a szívére tenné a kezét és komolyan venné a panaszát, mert félünk: ma-holnap késő lesz.

Tanítók az iparszolgálatában. Elismerés illetheti csak azon tanítók ügybüzségét, kik egész tanéven át romlott levegőben küzködvé fáradnak s midőn megjön a várt szünidő, ahelyett, hogy kipihennék a fáradalmakat, lemondanak a szabadságról s beállnak önkényt a munkába, hogy önművelődésökkel szolgálatot tegyenek a közoktatás, társadalom és a magyar hazának. Tanítóink közül a szakiparirajz tanfolyamon ketten vesznek részt; a slójd kurzuson szintén ketten. A háziipari oktatásban való továbbképzést pedig Ludwig Béla a napokban megkezdi a békési állami tanműhelyben folytatja. Kitaratást kívánunk a kemény munkához.

Mikor a Külváros mulat.

— Orosz Gábor és élete párja. —

Nagy ribilió volt tegnapelőtt este a Külváros környékén. Orosz Gábor szekeres, az ügyészség és a törvényszék jó ismerősének és kedves élete párjának dukál ki a földicséretből az ügyes rendezésért, a melylyel sikerült a környék lakosságát és a rendőrséget talpra állítani.

Orosz Gábor emberöléséért már büntetett ember nagy mnlatozást vitt véghez széles jókedvében a »Két huszár« korcsmában. Egy társaságban volt vele Gadolovszky Antal oklevéles akrobata és kipróbált légművész. A mű-

vészet azonban az utóbbi időben anyira megártott Gadolovszkynak, hogy a műbor sem izlik neki.

Bosszantotta Oroszt, hogy a művész nem iszik s kést rántva ráírvált:

— Igyál te csepürágó, mert felhasítom a hasad.

A lármára belibegett az akrobata kollégája: Schneberger Karolin kiszolgált baletthölgy, elyengült erőművésznő s a trapez egykori csillaga.

Orosz azonban nem nagy elismeréssel viseltetik a magasabb művészet iránt s erre is kést fogott. Egy némajátékon benn rekedt sikkolj jelezte a nagy ijedelmet, a mely a bájos amazon idegeit zavarba hozta. Erre újabb jelenés következett.

A következő szereplő Zsugye Flore kocsis volt, aki csendesíteni akarta Oroszt, de egy pár csattanós pofon lett a közvetítés díja.

Az istállóban ismételve megütölte a kocsist Orosz, akit végre mégis sikerült az istállóból kidobni.

Ekkora már Orosznak a felesége is odaérkezett s a kosarában elrejtett töltött revolvert férje kezébe nyomta, hogy csak löjjön. Orosz be is lőtt az istállóba, de a golyó csak az egyik lovat érte.

Ez alatt rendőrök hoztak, de Orosz nem olyan gyenge legény, hogy megijedjen egy pár rendőrtől; késsel, revolverrel fenyegette szidta őket, ha hozzányulnak.

Torka szakadtából ordította:

— A halál fia, aki közzel jön; megölöm, mint a kutyát.

Végre öt rendőrnek sikerült lefűlelni s be szállítani a kóterbe.

Tagad miudent; részeg volt, nem emlékezik semmire. Az asszony a revolvert időközben elrejtette; ő sem akar tudni semiről semmit.

A gyönyörűséges párt átkisérték a kir. ügyészséghez.

Kutba fult öregasszony.

— Saját tudósítónktól. —

Udvariból írja levelezőnk a következő hirt:

Több mint 80 év nyomta már özv. Kiss Józsefné sz. Szabó Zsuzsánna vállait. Alig tudott már ide-oda tipegni is a vén matróna s folyton botjaira támaszkodva csoszogott a házbán, hol együtt lakott fiával s menyével. Az öreg asszony azonban nem akart terhére lenni senkinek s hogy a maga részéről hozzájáruljon valamivel a dologhoz, naponként ő itatta meg a sertéseket, ő szórt kukoriczát a baromfiudvarban sipegő libáknak és ruczáknak.

A vénség azonban mindjobbán elerőtlenítette s újabb időben heves főfájások is gyötörték, melyek hosszas szédülésekkel jártak. S ez okozta a vén anyóka halálát is. Tegnap ugyanis délelőtt 11 óra felé szokása szerint kiment az udvaron levő gémes kuthoz, hogy vizet mérítsen a ruczák számára a vályuba, a mint azonban a sulyos veder után lehajolt, szédület fogta el s egyensúlyát elvesztve a deszkából készült alacsony kútván keresztül alázuhant a mintegy 20 méter mélységű kutba.

Menye, ki odabenn háromhetes kis gyermekével volt elfoglalva, úgy egy óra mulva, csodálkozva azon, hogy az öreg asszony még mindig nem jött vissza a szobába, kiment az udvarra, hogy utánna nézzen, vajjon hol marad ily sokáig. A kuthoz érve megpillantotta a kávának neki támasztott botot, melyre az öreg mindig támaszkodni szokott. Borzasztó sejtelen fogta el s ijedve nézett le a kutba.

A mély kut fenekén csakugyan ott uszott a már élettelen nő hullája.

A megrémült menyecske azonnal segítségért kiáltott s elősiető férje létrán lemenve, kihúzták az özvegy anya testét, kiben ekkor azonban már egy szikra élet sem volt.

Az orvos-rendőri bonczolást Tomm Béla járási orvos teljesítette, ki megállapította, hogy a nő elszédülvén zuhant bele a kutba. — A tragikus eset nagy részvétet keltett az egész faluban.

IRODALOM.

— **Lubrich Agost.** Dr. Acsay Antal a budapesti egyetemen a neveléstörténelem tanára, a kitűnő ősz pedagógusnak Lubrich Agostonnak 40 éves irói és félszázados tanári jubileuma alkalmából a »Katholikus pedagógia« ban megírt életrajzát külön lenyomatban kiadta. Az érdekes biográfia, mely behatóan méltányolja a nagy pedagógus életét és működését, nagyon vonzó stílusban van megírva. Különösen érdekes az a kis epizód, melyben Acsay leírja, hogy Lubrich egy évig theologus is volt a budapesti központi szemináriumban. Az intézet spirituális ekkor Nogáll János nagyváradi nagyprepost volt, ki a gyakorlati keresztény élet s különösen a papi hivatás kelleit fejtegető elmélkedéseivel azon meggyőződésre vezette Lubrichot, hogy nincs benne vokáció, mivelhogy egy későbbben feleségül vett nő iránti barátsága bensőbb vonzalommal fejlődött s annak egy pár szerelmes levelet is írt. — A csinos füzetke 30 kr-ért kapható Gyürky Ödön-nél (Budapest, Pál-utca 7. sz. II. emelet 37. ajtó.)

Az új nagyváradi alügyész könyve. Dr. Balás Elemér, az új nagyváradi kir. alügyész egy igen praktikus szakkönyvet adott ki. Címe: »A tanács-jegyző teendői a kir. törvényszékek és kir. ítélő-táblák üléseiben. Elméleti és gyakorlati utmutató a bírósági joggyakornokok, aljegyzők és jegyzők számára a kir. törvényszékek és kir. ítélő-táblák üléseiről felveendő jegyzőkönyvek vezetése és szerkesztése tekintetében.« Hazai jogirodalmunk fellendülésének és fejlődésének örvendetes tanújeleként egy idő óta egymás után jelennek meg a gyakorlati jogélet különböző ágaiban követendő eljárásra nézve gyakorlati utmutatót nyújtó kézikönyvek. Rég óta érzett hiányt vannak hivatva pótolni e könyvek. Különösen szüksége van ilyen utmutatókra az egyetem és jogakademia falait elhagyó fiatal jogász embereknek, kiknek az oly biztosnak tetsző eszköz: a diploma életlen fegyverként hull ki kezeiből az elébe táruuló teendők előtt s az elméleti tudás bizonyítványa legyőzöttként adja meg magát a gyakorlat követelményeinek annak megvívhatlan bástyája előtt. Nem ő a hibás ebben, hanem a rendszer, mely az egyetemeken a jogász fiatalságának csaknem kizárólag elméleti ismeretek megszerzésére nyújt alkalmat s a gyakorlati tudást csak elvétve teszi neki megszerezhetővé. — Különösen sok kifogás van a tanácsjegyzői kar ellen az ülési jegyzőkönyvek pongyola, hiányos vezetése miatt. A Balás dr. munkája e panaszokat és kifogásokat óhajta megszüntetni s azt akarja, hogy a bírósági ülések jegyzőkönyvei magas színvonalra emeltessenek, épen ezért könyve csupán a tanácsülési jegyzőkönyvek vezetése és szerkesztésében álló tanácsjegyzői teendőkre nézve ad kimerítő utmutatót és felvilágosítást.

Nagyon ajánljuk a becses és nagy fáradozással megírt munkát az illetékes körök felé. A Kolozsvárott megjelent 229 oldalos könyvre az ár nincs kitéve.

— **Katholikus autonomia.** Ily czimen Szemecz Emiltől a »Magyar Állam« felelős

szerkesztőjétől egy vaskos kötet jelent meg. A munka az autonomiai mozgalmakat behatóan ismerteti s az új kongresszusra valóssággal kézikönyvvül fog szolgálni. Bolti ára postai küldéssel 4 frt. Megrendelhető a szerzőnél: Budapest, IV., Zöldfa-utca 43. sz. Az összes példányok a Gottermayer Nándor cégnek izléses kötésében jelentek meg. A munka irányáról tanúságot tesz a következő tartalomjegyzék: Előszó. Első rész: I. A kath. autonomia lényege. II. A kath. autonomia ügye 1848-ban. III. A kath. aut. kongresszus előzményei. IV. A kath. aut. kongresszus összehívása. V. Az aut. kongresszus megalakulása. VI. A kongresszusi munkálat. VII. A kongresszusi szervezet tárgyalása. VIII. A kongresszusi szervezet sorsa. IX. A kath. autonomia, a pápa és az egyház. X. A kath. autonomia és a királyi patronátus. XI. A kath. autonomia és az állam. XII. A kath. autonomia alapelvei. XIII. A kongresszusi kisebbség viszonya a kath. autonomia alapelveihez. XIV. Az orsz. kath. autonomia és az erdélyi kath. státus. XV. A gör. kath. románok autonomiája. XVI. A rutén gör. katolikusok és az autonomia. XVII. Az autonomia joga a kandidációra. XVIII. Az egyházi javak. XIX. Az iskolai autonomia. XX. A függő kérdések. XXI. Kongresszustól kongresszusig. Második rész. A felekezeti autonomiája. I. A gör. keleti román egyház szervezeti szabályai. II. A gör. keleti szerb egyház kongresszusi szervezete. III. A magyarországi ágostai hitv. ev. keresztény egyház alkotmánya. IV. A magyarországi ev. ref. egyház alkotmányos szervezete. — A művel még bővebben fogunk foglalkozni.

EGYESÜLETEK.

Az ifjuság gyűlése. A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző-egylete július hó 25-én, azaz ma, vasárnap d. u. 3 órakor tartja rendes félévi közgyűlést, melyre az egylet tagjait és az érdeklődőket ez uton hívja meg az e l n ö k s é g.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A kék asszony.

Tegnap este »A kék asszony« című operette került színre.

A sok színmű után valóban igen jól is esett a fülnek egy kis muzsikás darab, természetesen még derekabb lett volna, ha valamelyik Offenbach-féle operettet látjuk.

No de ami késik, nem mulik. Reméljük hogy ilyenben is lesz még részünk.

Hiába! a Kék asszony minden ujdonsága mellett sem nagyon kedves, mert hogy úgy mondjuk, fülbemászó zenei rész alig van benne.

Az előadás az ismert szereposztásban szabatosan, kitűnő rendezésben folyt le.

A legnagyobb hatást a »Mili gyertya« kuplé tette.

Székely Irén, Pintér Imre, Kövesi kifogástalanul játszottak s a két előbbi művészi énekükkel, Kövesi pedig kedélyvel előadott kupléival érték el zajos hatást és arattak tapsot.

K . . . Rezső.

Trilby.

(Színmű négy felvonásban: Georges Du Maurier regénye után írta Paul M. Potter; fordította Fáy J. Béla. Először adják a nagyváradi színpadon holnap este.)

Du Maurier csak egyetlen regényt írt életében és ma híres ember. A Trilby fentartja nevét. Mintha csak az a hipnotikus erő, amely a regény főhősét Svengalit hatalmassá tette, átszötte volna az egész világot, beleköltözött volna a szívekbe.

Nem mintha Trilby valami remek drámai mű volna, ellenkezőleg igen gyenge alkotás. De van hatása, olyan, a mely az embert a lelke mélyén meghatja és különösen olyan, mely a hátát megborzatja. Kisérteti ez, sőtét darab ez, a melyet csak a sűrű vérű angol fantázia tud kieszelni, de a melynek különös garancziát ad a milieu: a francia bohémnak, Quartier Latin világa, a maga éhező és tobzódó fiatal

művészeivel, ledérségük közepette és jószívű grisettejeivel. Ez a francia jókedvbe oltott angol romantika a Trilky vonzóerejének nyitja.

Trilby O'Ferrel skót származású leány, a ki Párisba szakadt, ott vasaláson kezdte s aztán gyönyörű lába feltűnével, a modell-pályára lépett. Az egyik atelierban három angol piktorra talált, Taffy Billie és Sandyre mind jólelkű fiu és honfitárs. Megszerette őket és majdnem minden idejét náluk töltötte. Ezek meg mind szerelmesek belé, a nélkül, hogy egymásnak bevallanák. Ő azonban csak Billie-t szereti, a legfiatalabbat s legzeniálisabbat, a ki el is akarja venni. A műteremnek rendes látogatója Svengali is, egy elzüllött alak, lenyegyzsidő származású, piszkos és lelketlen, a kit csak gyönyörű zongorajátéka miatt türnek meg. A mikor Svengali a zongorához ül, különösen a Gecko tanítványa hegedűkísérete mellett, megbabonáz minden szívet, kivéve a Trilbyét, a kinek semmi zenei érzéke nincs, noha a hangja olyan, hogy párja nincs. Svengali is szerelmes Trilbybe, sőt Gecko is. De Svengali, szerelme hagymázás álmaiba beleszövi a fényes jövőt is, milliókat akar szerezni Trilbyvel, annak fenomenális hangjával. Erről fantáziál Geckonak is, a ki babonás tisztelettel ragaszkodik démonikus mesteréhez, a ki birtokában van a Mester adományának.

Karácson estéjén nagy mulatság van a három angol műtermében, a Bily tiszteletére, a ki holnap fog megesküdni Trilbyvel. A Quartier latin hölgyei és urai hivatalosak s a Svengali meg a Gecko muzsikája mellett járja a quadrillet meg a kánkánt. A mulatság kellő közepébe toppan be a mit sem sejtő édesanyja Billienek, meg a nagybátyja, a kik előtt mindnyájan titkolják, hogy kit is illet ez a mulatság. De Svengalinak kapóra jön ez az incidens, elmond mindent az anyának, a ki elrémül, hogy fia egy közönséges grisette hálójába kerül és Svengali tanácsára ügyvédhez siet meg tudandó, mikép lehetne ezt a házasságot megakadályozni. Ott megtudván, hogy fia kiskoru létebe szülői beleegyezés nélkül úgy sem házasodhatik, visszatér a műterembe, a hol Trilby elébe siet. A nagybátyja lelkére beszél a leánynak, hogy milyen nagy szerencsétlenségbe sodorná e házasság Bilyt és Trilbyt kész lemondani róla. Ám Taffy, a lomha óriás, a ki maga is szerelmes Trilbybe, most közveti magát s kereken kijelenti Bily anyjának, hogy Trilby derék leány és felesége lesz Bilynek. Tanácskozáva a módok fölött, elhatározták, hogy a fiatalok Belgiumba szöknek esküdni, a hol nem kell szülői beleegyezés. Ezzel mindnyájan elsietnek az uti készülődésre és Trilby magára marad.

Ekkor lép hozzá Svengali. Kisérteties beszéddel megfogja a Trilby lelkét, a ki mereven hallgatja, észre sem véve, hogy Svengali őt hipnotikus álomba meríti. S ekkor asztalhoz ülteti és levelet írat vele Taffynak, hogy nem akarja Bilyt szerencsétlenné tenni, ezért szökik. Aztán ráparancsol, hogy kövesse Geckot, a ki álmában elvezeti. A visszatérő angolok kétségbeesve olvassák Trilby levelét és azt hiszik, hogy a szegény leány a Szajnába ugrott.

Őt év múlt el azóta. A bohémek hirneves művészek lettek, gavallérok, a kik fájdalomosan emlékeznek vissza Trilbyre, de nem beszélnek róla. A Cirque de bashibozouk-ba vonzza őket egy név, maguk sem tudják, miért: a Svengaliné-é, a világhírű énekesnőé, a ki ma fel fog lépni. A foyerben csakugyan megjelen Svengali, drága bundában, rendjelekkel elhalmozva s karján vezeti Trilbyt, a nagy énekesnőt, aki azonban hipnotikus álomban van. Svengalinak ez az ördögi módszere. A zeneileg teljesen siket nőnek szuggerálja, hogy hangja mindazt az érzést kifejezze, a mi Svengaliban van s így voltaképen ő énekel a Trilby csodálatosan szép hangján. Ez a természetellenes felhasználása lelki erejének, sorvasztja őt is, Trilbyt is. Szivgörcsei vannak, melyek minduntalan meglepik. Mikor meghallja, hogy itt vannak az angolok, kifakad: úgy énekeljen ma Trilby, mint még soha.

Mert gyűlöli ezeket az angolokat, a kik megrusdosták, a kiket ő megpumpolt s a kiknek engede még mindig ott él a Trilby szívében s nem engedi őt egészen urrá lenni a leányon.

Trilby csakugyan énekel, a közönség zajos taps és éljenzése fölhangzik a színre, a honnan a három angol hallgatja az éneket. Megismerik Svengalit és megismerik Trilbyt. Taffy el akarja vinni Billyt, de az nem enged. A szünetközben a színre jövő Trilby kérdéseivel faggatja, miért hagyta őt el, de ez csak mosolyog. Billy ekkor kifakad ellene, a hűtlen ellen és Svengali elé áll. Az dühében a Trilby bokrétaját arcába vágja, mire Taffy megmarkolja a földhöz csapja a hol ellepi a szívögörse.

A szünet elmúlt, az impresszárió Trilbyt a színpadra viszi, míg Svengali a foyerben vonaglik. Ugy de Trilby az ő démona nélkül egy hangot sem tud énekelni. A publikum zajongani kezd, majd püsszeg, füttyöl, Trilby fölédred álmáról és kiáltja: minek hoztak engem ide? Azt hiszik megőrült. Így támoanyag ismét a színre, a hol Svengali, görceitől megölve, hanyatt vágódik az asztalra s testét az angolok a belépő Trilby szeméi elől a magukéval elállják.

Trilbyt visszaviszik a régi műterembe, melyet kényelmes butorokkal láttak el. Lassan de biztosan gyógyul s ismét örül Billie-vel a jövőnek, a mikor egymásé lesznek. Ekkor hoznak egy ládát s azt a fal mellé állítják. Trilby magában levén a műteremben, észreveszi a ládát és kíváncsi a tartalmára.

Leveszi a fődélét és a Svengali híven eltalált arczképe mered rá. Felsikolt s a kép merev szeme ismét hipnotizálja. A berohanó barátok már csak egy gyógyíthatatlan örültet találnak, ki meg fog halni.

Ez a kísérteties és izgató dráma négy képben játszódik le, egy pillanatra sem engedvén megnyugodni a néző felzaklatott fantáziáját.

A heti műsor. Georges Du Manrier és Potter a világhírűvé vált szenzációs színművel „Trilby” miután bejárta az egész világ összes színpadait, holnap este végre a nagyvárad színpadon is megtartja bevonulását. Egy teljes hónapig készült a szintársulat a holnapi bemutató előadásra, a melyre új díszletek és jelmezeket készítettett Leszkay. A darabban csaknem az egész szintársulat összes személyzete szerepel. (Trilby) P. Szé p Olga. (Svengali) Keszler, (Taffy) Pintér, (Billy) Tompa, (Geckot) Szendrey játsszák. Tegnap feltűntek a hirdetősi oszlopokon és táblákon városszerte azok a színes plakátok, melyek Svengalit ábrázolják amint Trilbyt hypnotizálja. A plakátokon csak ez a három szó van: „Trilby a nagyvárad színpadon. A Trilby előadásra a jegyek máától kezdve válthatók a színházi pénztárnál. A darabot háromszor egymásután adják elő. Csütörtökön a „Nap és Hold” Pénteken „A királyfogás” két régi operette kerül színre. Szombaton „XI. Lajos”-ban lép fel Gál Gyula, melyben hatalmas szerepe van, vasárnap este pedig a „Szókimondó asszonyság”-ban a Napoleon szerepét játssza, mely mint a nagyvárad közönség előtt is ismeretes egyike legkitűnőbb alakításainak. A szókimondó asszonyságot Horváth Paula adja, kinek egyéniségéhez a darab igen jól illik. — A jövő heti műsor tehát igen élvezetes lesz.

Heti műsor.

Hétfőn: Trilby.
Kedden: Trilby.
Szerdán: Trilby.
Csütörtökön: Nap és Hold.
Pénteken: Király fogás.
Szombaton: XI. Lajos.
Vasárnap: Szókimondó asszonyság.

MULATSÁG.

Anna-bál. Az Annák tiszteletére nem csak itt-ott szólal meg a cigány szárazfája egy-egy kőkényszemű, vagy gyöngysorfügu Annácska ablaka alatt a csendes éjjelen, hogy kifejezze az imádó epekedő sóhaját, hanem a tánczter-

mek is megnépesülnek. A hagyományos Anna-bálokat, különösen a fürdőkben megtartják évenként.

A Püspök- és Félix-fürdők Cur-salonjaiba ma, vasárnap este vig élet költözik, Anna-bált tartanak. A multságok sikerét biztosítja az előbbi éveken tartott Anna-bálok kedélyessége, a mely most is meg lesz fokozott mérvben.

S P O R T.

Nimródok figyelmébe. Pestere, Esküllő, Kalota és Keszteg községek f. évi július hó 30-án árverés útján adják bérbe augusztus 1-től számítva 6 évre szóló időre vadászterületeiket. Bővebb tudnivalók a pesterei körjegyzői irodában nyerhetők.

Igazságszolgáltatás.

Sajtóper a „Tiszántúl” és a „Szabadság” ellen. A jövő évnegyedi esküdtstzéki tárgyalások igen érdekeseznek ígérkeznek; már eddig két helybeli lap, a „Tiszántúl” és a „Szabadság” ellen van megindítva a sajtóper, úgy látszik tehát a nagyvárad esküdtstzéki jövőre is az ország legforgalmasabb esküdtstbírósága lesz. A „Tiszántúl” ellen a nagytemető-utcai zavargásokról lapunkban szigorú tárgyilagossággal megírt cikk miatt indított sajtóper Weiszberger Lipót szatócs. A „Szabadság” ellen pedig a sajtóper a nagyperczes-utcai Othello özvegyen maradt neje, Kiss Józsefné született Csörsz Zsuzsánna posta- és távirada-kiadónő panasza folytán indított meg. Elénken emlékeznek még bizonyára olvasóink ama nagy családi drámára, melylyel akkoriban nemcsak az összes helybeli — hanem még a fővárosi lapok is foglalkoztak, s melyet akkor részletesen meg is irtunk. A „Szabadság”-nak „Gyilkos szerelem” című cikke miatt rágalmazásért tett feljelentést és indított sajtó eljárást panaszosnő, a ki a helyett, hogy a már megtörtént s már feledésbe is ment blamázs után, csendes bucsút vett volna Nagyváradtól, újra emlékezetbe hozta s úgy látszik ismét szerepelni óhajta.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: Dr. Gedeon László.

Polgári tanács.

1470. Gyenes és Balog — Rozenfeld Sámuel — megváltoztatva.
1499. Tokár Pál — Mocsán András. helybenhagyva.
1512. Frdélyi erdőipar — Bajko Barabás. — megváltoztatva.
1513. Sárközi János — Hajas István — helybenhagyva.
• 1523. Rossu Todor s. t. — Muntyán Juon s. t. — rendelet.
1572. Beszedits Antalné — Bogdánffy Mária — feloldva.
1573. Beszedits Antalné — Bogdánffy Mária — feloldva.
1576. Glogovácsi Osváth — Braun Katalin. — rendelet.
1579. Bubinszky József — gr. Wenkheim D. feloldva.
1501. Braun Vilmos — Szilágyi Lajos. — rendelet.
1539. Batrina Lena — Batrina Mitruné. — rendelet.
1544. Sényi Károly — Grósz Ignác. — rendelet.
1550. Földvári Mihályné — Csüllög János. — helybenhagyva.
1566. Dávid Fáni — Ignuel György. — helybenhagyva.

Előadó: Dobosffy Alajos.

1519. Dr. Fényes Kálmán — Szelle József. — helybenhagyva.

1520. Viktoria skptr. — Pantalie Alexáné. — rendelet.
1553. Dr. Makay Pál — Hankovics Flóare. — helybenhagyva.
1383. Tulkán Tódor — hagyatéka. — részben helybenhagyva részben megváltoztatva.
1568. Tulkán Tódor — hagyatéka — részben helybenhagyva részben megváltoztatva.
1503. Nagy Lajosné — hagyatéka — rendelet.
1559. Szt. Györgyi Miklós — Lázár Mir. — helybenhagyva.
1560. Szt. Györgyi Miklós — Lázár Mir. — helybenhagyva.
1561. Szt. Györgyi Miklós — Lázár Mir. — helybenhagyva.
1565. Zászló Partinie — Rácz Ignác. — részben megváltoztatva.
1569. Vola Pável — Vola Juon. — feloldva.
1577. Petromán Tódor — Petromán Irimie — helybenhagyva.

Előadó: Nagy Ferencz.

Büntügyi tanács.

2422. Fekete Margit s. t., lopás. — helybenhagyva.
2443. Balta Simeon — s. t., hiv. hatalom visszaélés — részben megváltoztatva.
2459. Péter Pál s. t., lopás — megváltoztatva.
2482. Vlozák János vétkes bukás — megváltoztatva.
2416. Bogdán Vaszali s. t., lopás — helybenhagyva.
2434. Duschnyák József magánlak sértés — helybenhagyva.
2479. Lövinger Mari anyakönyvi kh. — helybenhagyva.
2490. Korca Lajos közrendelleni kh. megváltoztatva.

Előadó: Polchy Mór.

Büntügyi tanács.

2259. Köványi Tógyer súlyos testisértés — részben megváltoztatva.
2262. Márkucz Tódor s. t. Lopás — részben megváltoztatva.
2458. Drimba Tógyer gyujtogatás — helybenhagyva.
2480. Nagy Károly s. t., Lopás — részben megváltoztatva.
2235. Versigán Pável — súlyos testisértés. — részben megváltoztatva.
2258. Lislér Béla s. t., közbizt elleni kh. — helybenhagyva.
2283. Blaga Mária s. t., tulajdon elleni kh. — helybenhagyva.

A büntető törvényszéknél a hét folyamára kitűzött ügyek.

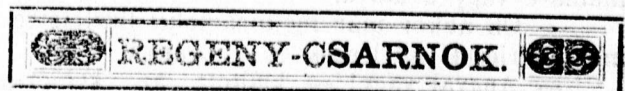
Kedden 27.

Elnök: Nagy J. bírák: Grám, Csató, közzvádló: Dr. Balás jegyző: Marossy, Tárgyalás alá kerülnek: Tóth József és társa, ellen sikkasztás és orgazdaság vétsége; Paskucz Illésné ellen emberölés vétsége; Bimbó Ferencz ellen lopás büntette és Kovács Mihály ellen rágalmazás vétsége miatt.

Pénteken 30.

Elnök: Nagy J. bírák: Grám, Csajó, közzvádló: Dr. Balás, jogyző: Vajnovszky; Tárgyalás alá kerülnek:

Mester György ellen lopás büntette: — Demucza Vaszali és társai ellen lopás büntette; — Lazurán Gligor és társai ellen lopás büntette és Fischer Dávid ellen uszora vétaége miatt.

P R A D A

Fordította K. G.

76.

Várakozásom ellenére nem dühöngött, azonban másnap már elküldött ezt a házat vette meg számomra, rendes évi járadékot adott, Daisyt azonban többé nem láttam. Nemsokára Európába ment és — egyedül tért vissz. Nemsokat törődött velem, mikor azonban meghallottam, hogy másodsor is megnősült, minden erőmet arra irányoztam, hogy Daisy jövőjéről gondol-

kodjam és hogy önnek mindent elmondjak az igazságot egészen.

Elhallgatott, kis idő múlva folytatá:

— Tudja ön, miért nem akarta testvéremet a hollandi törvények szerint feleségül venni és Daisyt miért nem törvényesítette?

Leonora nem felelt, csak szeméit meresztette a hölgyre, fejét rázta.

— Nos azért mert már nős volt felesége még élt.

— De már nem él! kiáltott fel Leonora, miközben erősen fehér lett.

— Legyen nyugodt! Az is meghalt rövid idő múlva a Daisy anyja halála után.

Gladyt nem vehette volna törvényesen magához mert feljelentették volna a többnéjűséget. Ezt csak azután jóval később tudtam meg és hogy még most sem tehet egy lépést sem Daisy érdekében azért van, mert fél, hogy a titok kiderül.

— És ki volt első neje?

— Tudja a jó ég! Azt hiszem indus leány volt, ki őt gazdagságra segítette, s jóságáért természetesen hálátlan gonoszságot kapott jutalmul.

Leonora összeresztett. Oh ha Vilmos tudná, mily szégyenletes gyalázatos helyzetbe jutott.

— Es most fog ön gondoskodni Daisy jövőjéről a mennyiben önön áll az egész?

— Nem fogok nyugodni míg a dolog rendbe nem lesz.

— Megigéri ezt nekem? — kérde tovább szuró fenyegető pillantással — nem akarok Gladyt előtt oda át megjelenni, míg nem mondhatom neki, gyermekéről gondoskodtam! Hiszek az ön szavának, de ha megcsal, akkor átkom s a gyermek anyja átka fog önre szállani, nem csak, hanem mindenre, a mi önhöz közel áll.

— Nem tehetek egyelőre többet — szólt Leonora felállva, csak hogy minden lehető megígérék, időm rövid, elmondhatok férjemnek mindent, mit kegyeddel beszéltem?

— Tegye a mit akar! Nekem már úgy is mindegy!

Erre visszahanyatlott, azonban hosszú csontos ujj fenyegetőleg emelkedett fel a vörös kendőről. Leonorát éjjel nappal még sokáig borzongatta ez ujj látása.

— Jobb egészséget kívánok — szólt kissé meghajtva magát, aztán elhagyta a kertet, kocsija felé ment, mely meglehetősen távolról de vissza felé jött.

A beteg sóhajtott arcát párnájába rejtette: «Szegény Daisy! Ebben ugyan nem kaptál jó anyát, sőt talán apádat is elvesztetted. A szeméből sem lehet jót kivenni, nem, az sem áll jól.

Mikor Leonora hazaért jóformán még az egész uap rendelkezésére állott, hogy átgondolhassa, mit kelljen tennie e kényes dologban. Férje csak öt óra körül jött haza a városból.

Mint rendesen, mosolylyal fogadta.

— Nézd csak, levél Hollandiából! Vilmos irta tele van a legjobb tudósításokkal Daisy igen jól érzi magát a nevelőintézetben. Naáyon meg van elégedve társnői s tanítói rövid idő alatt megszerették.

— Igen, én is kaptam tőle levelet! Valóban bámulatos, mennyire megváltozott az a gyermek a te vezetésed alatt.

— Nagyon örvendenék, ha nyhány évre ide jönne — szólt Leonora ki férjével azt hitette el, hogy Daisy puszla féltékenységből menekült el — akkor már mint anyának kellene rá vigyáznom és kísérnem!

— Szeretném tudni, vajjon ki volna inkább kísérere s vigyázóra szorulva, a szép mama-e vagy a lánya.

— Oh akkor már méltóságtele tiszteletre méltó férjezett nő leszek és . . . anya.

— Angyal vagy! — kiáltott az, keblére szorítva s csókokkal halmozva el.

Nem vette észre, hogy neje a borzalomtól, izgalomtól reszketett, nem tudta elfelejteni, a szegény angol nő képét, kit férje majdnem megölt s megörült, majd a másik, ismeretlen nőre gondolt, a kinek létezéséről eddig semmit sem tudott.

Elhatározta, hogy hallgat: a hallottakra való visszaemlékezésnek nem volt szabad ketőjük közzé komor felhőt állítani.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK

Kompromisszum lesz-e?

Budapest, július 24. (Saját tud. távirata.)

A »Fremdenblatt« első helyen közli egy magyar államférfiu nyilatkozatát, a ki a kompromisszum újabb megkísérlése ügyében a következőket mondja:

A kormánypart álláspontja világos; esetleges engedmény a 16-ik § formáját illetőleg, ellenben garantiát követel, hogy az obstructio a közel jövőben nem ismételtetik.

Ezen enyhe feltételeket megadja a szabadelvűpart hatalmi érdeke ellenére, csupán azon reményben, hogy az ellenzéknek legalább is egy része, az állami élet szükséges létfeltétele ellen a destructiv obstructiót nem fogja folytatni.

Családi öröm a királyi családban.

Bécs, július 24. (Saját tud. távirata.) Frigyes főherceg neje Izabella főhercegnő ma d. e. 10 órakor egészséges fiugyermeket szült.

Goluchovszky párisi utja.

Bécs, július 24. (Saját tud. távirata.) Goluchovszky Agenor külügyminiszter ma reggel Párisba utazott.

Ráth főpolgármester súlyos beteg.

Budapest, július 24. (Saját tud. távirata.) Ráth főpolgármester súlyos beteg, az orvosok a katasztrófát minden pillanatban várják.

Szavazás a tarifa-bill fölött.

Budapest, július 24. (Saját tud. távirata.) Washingtoni jelentések szerint a senatus elhatározta, hogy a tarifa-bill ügyében ma fog szavazni.

Óriási zivatar Lembergben.

Budapest, július 24. (Saját tud. távirata.) Lembergi sürgönyök szerint ma délelőtt ott óriási felhőszakadás dühöngött, roppant károkat okozva.

André posta-galambjáról.

Budapest, július 24. (Saját tud. távirata.) Mint Christiániából távirják, az elfogott posta-galamb azonos a június 13-án Helgolandhan felbocsátott galambokkal.

Felkelők harcza Amerikában.

Budapest, július 24. (Saját tud. távirata.) Montevideből jelentik, hogy a béketárgyalások a felkelőkkel megszakítottak.

KÖZGAZDASÁG.

Aratás után. Isten jóvoltából Ccэфán is be vannak fejezve az aratási munkálatok. Hosszadalmas és nehéz volt az aratási munka, mivel itt-ott egy-egy darabkát kivéve — mi úgy is igen keveset nyom a latban — az egész határbeli buzatermés nagyon is meg volt dülvé. Ennek következtében a gazdaközönség mind a termés hozam mennyisége, mind pedig minősége felett nagyon aggódik. Némely gazda egy-egy 18 kévés keresztből 30 liternél nem remél többet. Búza, rozs, árpa tehát kevés lesz; de annál több tengeri lehet, mert a gyakori eső kitünően fejleszti.

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. július 23-án.

Magyar aranyjáradék 4%	—	—	—	—	122.67
Magyar koronajáradék	—	—	—	—	100.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	123.—

Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	101.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.—
Italmézési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	153.—
Ti-zaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	141.25
Oszták járadék papirban	—	—	—	—	102.—
Oszták járadék ezüstben	—	—	—	—	102.—
Oszták járadék aranyban	—	—	—	—	123.25
Oszták korona járadék	—	—	—	—	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	—	—	—	—	147.—
Oszták magyar bankrészevény	—	—	—	—	950.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	396.50
Oszták hitelintézeti részvény	—	—	—	—	369.70
Páris vista	—	—	—	—	347.56
20 márkás arany	—	—	—	—	952.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.70
London viste	—	—	—	—	191.56

SZERKESZTŐI POSTA.

Dr. Sz. J. Olyan igazi az egész leírás, hogy szinte érzi az ember a remek sveicei levegőt, míg olvassa. Áber a' mól isz' ká' mól! Ergó! noh a' mól.

M. A. Ischl. Hogy is van tovább?

Mikádó. Ilyesmit csattanós humorral kell megírni — főleg pedig, hogy sértést ne lehessen bele é r z e k e n y k e d n i, mint ahogy ön sem akarja.

T. T. Somlyó. Egy pár mondat a tollban maradt, azt majd bele spekeljük. Üdvözlét.

Ifj. K. J. Belényes. Nem történt arra felé semmi sem? Már nagyon régóta tart a hallgatás. Mi az oka?

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Ma két előadás.

Bérlet 83-ik szám. Bérlet 83-ik szám.

Páratlan. Páratlan.

az arad-nagyvárad szintársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi július 25-én,

Délután fél 4 órakor, félhelyárrakkal:

Bérletszünet. Bérletszünet.

A nagyapó és a kicsapott diákok.

Énekes vigjáték.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

A GYIMESI VADVIRÁG.

Népszínmű.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, bérletfolyamban:

Itt először:

T R I L B Y.

Színmű.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Földbirtok haszonbérlet.

A néhai özv. Vertán Andrásné hagyatékához tartozó berettyó-szent-mártoni mintegy

1700 1100 öles holdat tevő

birtok

kedvező feltételek mellett egy évre haszonbérbe kiadó.

Az írásbeli ajánlatok folyó évi augusztus 1-ig hozzám küldendők és augusztus 2-kán a kiadást illetőleg határozat fog hozatni.

Nagyvárad, 1897. július 24.

Glac Antal,

hagyatéki zárgondnok.

Hölgyek figyelmébe!!

Markovits Mór parti-áruháza Kert-utcán.

Végladást nem rendezek

azért az összes raktáron levő divat és vászon cikkeket bármilyen árakban elárusítom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel.

Markovits Mór,

264-40-52

parti-áru kereskedő.

Minden arcz

173 4-4

szép lesz

és szép marad *Ráth Károly* következő *Ideal-Toilette különlegességeinek* használata folytán u. u. Liliom rizspor, folyékony ajkpirosító, arany cème, Glycerin, tejszappan, olaj-benzoc szappan legfinomabb illatszerek stb.

A világhírű RÁTH-féle

Arz-massaga készülék önhasználatra. Az arcz szépítésére egy drb ára 6 frt 50 kr. Készülék a testnek önmassirozására. Az egészség ápolására, védelmül a köszvény és reuma ellen, kövérség ellen és szép alkat nyerésére nők számára darabja 4 frt.

Árjegyzéket valamint »A bőr ápolása« című könyvecskét ingyen és bérmentve küldi bárkinek

Ráth Károly különlegességi üzlete szépség ápolási cikkekben, Bécs I. Kärntnerstrasse 14.

Nagyváradon kapható: HUZELLA M. üzletében Szent-László tér.

Dr. Dreiszker József

Sanatoriuma

és

vizgyógyintézete

Kőszegen, (Vasmegeye) háromnegyed óra vasúttal Szombathelytől.

Nyitva márczius 15-től december 1-ig

Rendszer Priesnitz és Kneipp.

Villanyozás, massage, gyógytornászat, diaetetikai eljárás. — Ujjonnan berendezett helyiség. Lignosulfít inhalatióra. — Ez enyhe vizkurával használva a legszebb eredményt adja a légző szervek bántalmaiban.

Teljes ellátás, gondos orvosi felügyelet, mérsékelt ár.

166-10-10 **Prospektus ingyen.**

Tégla eladás.

Az **ösii** és **olaszii** téglauzem beszüntetése következtében a raktáron levő összes *kitünő minőségű építési téglá* mélyen leszállított árban egészben vagy részletekben

eladó.

Értekezhetni Szaniszló-utca 713. sz. a.

214-3-3

Pekanovits Imre.

A FÉLIX GYÓGYFÜRDŐBEN

folyó évi július hó 29-én, szerdán

— FÉNYES —

ANNA-BÁLT

RENDEZÜNK

BELÉPTI-DIJ NÉLKÜL.

KEZDETE ESTE 6 ÓRAKOR.

A zenét Dankó Boldizsár Kálmán cigányzenekara fogja szolgáltatni.

Jó ételekről és italokról gondoskodva lesz.

A közönség kényelmére külön éjjeli vonat indításáról a fürdőkezelőség gondoskodik.

Tisztelettel

A fürdőkezelőség.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Augusztus 31-ig.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Alanti leszállított árjegyzék csakis
augusztus hó 31-ig érvényes és kizárólag
készpénzfizetés mellett értetődik, minden
takarékos háziasszony győződjék meg egy
próbavásárlás által.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

224-1-50

Augusztus 31-ig.

Augusztus 31-ig.

Gyönyörű szövetek már ősziruhának is jó	22	kr.
Fekete valódi Ternó — — —	48	kr.
Fekete valódi selyembrocatok — —	1.25	kr.
Lüszterek szines és fekete — —	39	kr.
Valódi hazai vászon 1 vég 30 rőf —	6.25	kr.
Creas vászon 1 vég 30 rőf — —	4.40	kr.
Balerina vászon 1 vég — — —	2.90	kr.
Gallér volt 5, 8, 10 frt most — —	1.50	kr.
Kabát volt 20, 25, 28 frt most — —	5—	kr.
Karmantyu volt 4, 5, 6 frt most — —	1.35	kr.
1 női ing, 1 női szoknya, 1 női nadrág	3.50	kr.
12 drb szép finom zsebkendő — —	1.80	kr.
1 drb finom ernyő — — —	2.25	kr.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Bársonyok, Plüsek, Satinok, Diszek, Gombok stb.

minden áron.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.